MAATALOUS

Ahvenanmaalle tarvittaisiin ainakin tuhat uutta lypsylehmää, jotta Ålandsmejeriet saisi riittävästi maitoa tuotteisiinsa. **MYYNTIPÄÄLLIKKÖ MATS SÖDERSTRÖM, LANTBRUK ÅLAND**

Etanolitehdas käyntiin Englannissa

Jättiläismäinen Ensuksen etanolitehdas Englannin Middlesbroughissa on käynnistynyt 15 kuukauden seisokin jälkeen.

Miljardi kiloa vehnää vuodessa käyttävä tehdas valmistui 2010 ja ehti toimia alle vuoden, kun etanolintuotanto muuttui kannattamattomaksi ja tehdas ajettiin alas.

Lähes 400 miljoonaa euroa maksanut tehdas pystyy tislaamaan 400 miljoonaa litraa etanolia vuodessa.

Tislaaminen alkoi uudelleen syyskuussa, kun etanolin näkymät ovat kohentuneet. Yhdysvallat on leikannut etanolitukeaan ja samalla EU on tilkinnyt tullimääräysten porsaanreikiä, mikä patoaa halvan yhdysvaltalaisen etanolin pääsyä sisämarkkinoille.

Englannissa käynnistetään myös toista suurta etanolitehdasta.

Vivergosin etanolitehdas Hullin lähellä on seisonut Ensuksen tavoin yli vuoden. Samaa kokoa Ensuksen kanssa olevan tehtaan odotetaan starttaavan vielä syksyllä, mutta tarkkaa aikataulua ei ole kerrottu.

VEIKKO NIITTYMAA

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Mustiala esittelee muokkaustekniikkaa

Mustialassa on ensi keskiviikkona esillä uusinta maanmuokkaustekniikkaa. Hämeen Ammattikorkeakoulun Mustialan yksikön kuusi AMK-opiskelijaa järjestävät tapahtuman yhdessä Huomisen hämäläinen maatila -hankkeen kanssa.

Muokkauskonepäivä koostuu Agri-Kymin, Agrimarketin, Agritekin, Ekotjänstin, K-maatalouden, NHK-konekeskuksen, Turun Konekeskuksen, Valtran ja Y-maatalouden konenäytöksistä. Paikan päällä on mahdollisuus myös koeajoihin.

Tapahtuma on avoin ja ilmainen ja alkaa kello 10.

Hevosyrittäjille tsemppausta

Hevosyritys huippukuntoon -hanke järjestää valtakunnalliset hevosyrittäjäpäivät Jyväskylässä 14.–15.11. ja Hämeenlinnassa 29.–30.11. Päivät juontaa ex-mäkihyppääjä, hevosyrittäjä **Toni Nieminen**. Pääaiheina ovat hevostalouden tulevaisuus, viestintä, hinnoittelu ja innovaatiot.

Ahvenanmaan maatalous hiipuu hiljaa

Ahvenanmaalla harva jatkaa kotitilansa viljelyä.

MAARIANHAMINA (MT)
Ennen vanhaan ahvenanmaalaisista pojista tuli joko maanviljelijöitä tai merimiehiä. Enää näin ei ole.

Saarimaakunnan maataloudesta on tullut hiipuva elinkeino, harmittelee **Nina Nyman-Johansson**.

”Vaikka hyvin monet palaavatkin joko Ruotsissa tai Manner-Suomessa viettämiensä opiskeluvuosien jälkeen Ahvenanmaalle, harva jatkaa enää kotitilansa viljelyä.”

Nyman-Johanssonilla on työssään aitiopaikka täkäläiseen tuotantoon, sillä hän työskentelee toimitusjohtajana yhdessä maakunnan kolmesta maatalouskaupasta, AB Lantbruk Ålandissa.

”Viljelijöiden määrän vähentyminen on meidänkin suurin haasteemme”, Nyman-Johansson sanoo.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen maataloustoimiston johtaja **Sölve Högman** vahvistaa Nyman-Johanssonin näkemyksen: EU-aikana viljelijöiden määrä on pudonnut maakunnassa kolmanneksen.

Siitä huolimatta kokonaispeltoala ei ole laskenut tilojen määrän myötä. Viljelyksessä on tällä hetkellä 14 000 hehtaaria peltoa ja tilojen keskipeltoala on kasvanut 17:stä 26 hehtaariin.

Nuoria viljelijöitä yhä vähemmän

Högmanin mukaan alle viiden hehtaarin suuruiset ”harrastusviljelmät” ovat Ahvenanmaalla varsin yleisiä. Ne laskevat osaltaan maatilojen keskipinta-alaa.

Toinen tyypillinen seikka on viljelijöiden varsin korkea ikä.

”Ahvenanmaalaisten viljelijöiden keski-ikä on Suomen korkein, 52,4 vuotta. Koko maan keskiarvo on 50,6. Alle 40-vuotiaita on Ahvenanmaalla vain 13 prosenttia ja yli 60-vuotiaita liki kolmannes kaikista viljelijöistä.”

Koko maassa alle 40-vuotiaita on 17 prosenttia ja yli 60-vuotiaita 23 prosenttia.

”Ikääntyneiden määrä kasvaa ja nuorten vähenee edelleen. Tämä tosiseikka huolestuttaa meitä.”

Maakunnan meijeri kärsii maitopulasta

Ilonaiheitakin Ahvenanmaalta löytyy.

Maataloustuotteita jalostavat yritykset, kuten meijeri, teurastamo, perunatuotteiden jalostaja sekä hedelmä- ja vihannestukut, ovat investoineet ja kehittäneet toimintaansa.

”Sen sijaan tiloilla investointihalut eivät ole yhtä suuret. Todennäköisesti tärkeä syy on juuri tuottajien korkea ikä”, Högman pohtii.

Lantbruk Ålandin myyntipäälliköllä **Mats Söderströmillä** on samanlainen tuntuma maakunnan tuotantorakenteeseen.

Hänen mukaansa erityinen ongelma on nautatilojen väheneminen, mikä näkyy saaren ainoan meijerin, osuustoiminnallisen Ålandsmejerietin (ÅCA), tuotannossa.

”Ahvenanmaalle tarvittaisiin ainakin tuhat uutta lypsylehmää, jotta Ålandsmejeriet saisi riittävästi maitoa tuotteisiinsa.”

Maitotiloja on jäljellä noin 40. Toivoa tuotantomäärien lisäyksestä on. Högmanin mukaan muutamilla tiloilla rakennetaan paraikaa uutta navettaa.

Kaikkiaan kotieläintiloja on Ahvenanmaalla jäljellä alle 200, Högmanin kertoo.

”Niiden määrä on pudonnut EU-aikana enemmän kuin kasvintuotantotilojen.”

Omenatilalla uskalletaan investoida

ÅCA:n voin ja juustojen ohella toinen vankan sijan Manner-Suomen kaupoissa saanut ahvenanmaalainen tuote on omena. Sen sesonki kestää uusien varastojen ansiosta helmikuulle.

Sesonkia olisi mahdollista pidentääkin, kertovat Vårdön kunnassa toimivan Granlids äppelin omistajat **Maria Granlid** ja **Vesa Koivisto**.

Tilan nykyiset omenankäsittelytilat on rakennettu tilan vanhaan navettaan. Rakennusta on jo aiemmin laajennettu, ja paraikaa sen yhteyteen rakennetaan uusia varastoja.

Varastoihin tehtävät investoinnit ovat erittäin kalliita. Varastoihin asennetaan omenien säilyvyyttä oleellisesti parantava laitteisto, joka poistaa varaston ilmasta hapen lähes kokonaan.

”Hapettomassa tilassa omena menee ’nukkumaan’, sen elintoiminnot käytännössä pysähtyvät”, Koivisto kertoo.

Toisin kuin ulkomaisissa omenissa, Suomessa tuotetuissa omenissa ei käytetä lainkaan säilyvyyttä edistäviä torjuntaaineita.

Granlids äppel tuottaa omenaa tällä hetkellä 18 hehtaarilla. Puita on viitisenkymmentätuhatta.

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI

Ahvenanmaalainen omena on vakiinnuttanut asemansa suomalaisilla hedelmätiskeillä. Maria Granlid pakkaamassa omenia laatikkoihin.

Peruna-alaa entistä vähemmän

SALTVIK (MT)
Ahvenanmaa on ollut pitkään tunnettu sekä perunoistaan että perunajalosteistaan.

Viime aikoina peruna-ala on kuitenkin pienentynyt voimakkaasti.

Tärkein syy alan pienenemiseen on ollut viljelijöiden tyytymättömyys tuottajahintaan, kertoo maakuntahallituksen maataloustoimiston johtaja **Sölve Högman**.

”Lisäksi takana on useita vaikeita satovuosia. Yhtenä vuonna piinaavat kovat sateet, toisena on liian kuivaa. Ne ovat harventaneet viljelijäjoukkoa.”

Satotasot näyttävät viime vuosina myös varsin selvästi heikentyneet aiemmasta.

Högmanin mukaan yhdeksi syyksi satotason heikentymiseen on esitetty siementen laadun heikentymistä.

Toinen tekijä voisi olla ympäristötukiehtojen asettamat rajoitukset typpilannoitukselle.

Myös liian yksipuolista perunanviljelyä on hänen mukaansa pidetty mahdollisena syynä. Samoilla linjoilla on perunan sopimustuotantoa harjoittavan ahvenanmaalaisen Ab Chipsin viljelyneuvoja **Leif Andersson**.

”Kierrossa pitäisi olla yksi vuosi perunaa ja kolme muuta. Ahvenanmaalla viljelypinta-ala ei siihen millään riitä. Täällä tyypillinen viljelykierto on kaksi vuotta perunaa ja kaksi muuta.”

Pula perunalastujen raaka-aineesta

Erityisesti perunalastuistaan ja -pakasteistaan tunnettu Chips käyttää vuodessa noin 26 000 tonnia perunaa.

Viljelyalan pieneneminen ja satotasojen lasku pakottavat perunanjalostajan tuomaan saarelle siitä osan.

”Tällä hetkellä Chipsin käyttämästä raaka-aineesta noin kolme neljännestä tulee ahvenanmaalaisilta sopimustuottajilta. Lähes kaikki loput tuodaan Itä-Uudeltamaalta. Pieni osa tulee Ruotsista”, Andersson kertoo.

Chips kuuluu Ahvenanmaan suurimpiin työllistäjiin. Yritys on jalostanut perunaa vuodesta 1970 lähtien tehtaassaan Saltvikissa Pohjois-Ahvenanmaalla.

Chips laajentui 1990-luvulla voimakkaasti yritysostoin. Muun muassa ruotsalainen, Chipsiä kaksi kertaa suurempi OLW kuuluu Chips-konserniin, samoin Baltian suurin perunajalostaja, latvialainen Latfood.

Vuodesta 2005 lähtien Chips on kuulunut norjalaiseen Orkla-konserniin. Andersson ei kuitenkaan näe ulkomaiseen omistukseen siirtymistä huonona asiana.

”Orkla on investoinut tehtaaseen valtavasti. Chipsillä menee nyt hyvin, ja Saltvikin tehdas on Orklan kannattavimpia laitoksia.”

JUHANI REKU

Maatalouskaupassa kilpailu on kovaa

Viljelijät hakevat tavaroita Ruotsista

MAARIANHAMINA (MT)
Ahvenanmaalla kilpailu on maatalouskaupassa varsin kovaa.

Saarimaakunnassa toimii kolme maatalouskauppaa, jotka joutuvat kilpailemaan – saaren sijainnista johtuen – sekä ruotsalaisten että mannersuomalaisten maatalouskauppojen kanssa, kertoo Lantbruk Ålandin toimitusjohtaja **Nina Nyman-Johansson**.

”Viljelijät seuraavat sekä suomalaisia että ruotsalaisia maatalouslehtiä. Niiden mainokset pitävät viljelijät hyvin perillä tuotteista ja niiden hinnoista. Varsinkin matka Ruotsiin on täältä niin lyhyt ja nopeita laivavuoroja niin paljon, että viljelijät pystyvät sen takia noutamaan tai tilaamaan monet tavarat sieltä.”

Myös netistä ostaminen on Nyman-Johanssonin mukaan viime vuosina selvästi yleistynyt.

Ahvenanmaan sijainti aiheuttaa tuotteiden hintoihin väistämättä lisänsä. Kaikki on tuotava jommaltakummalta mantereelta, ja kuljetus maksaa.

”Sekä osto- että myyntihinnat ovat Ahvenanmaalla lauttamatkan takia selvästi korkeammat kuin mantereella.”

JUHANI REKU

AHVENANMAAN MAATALOUS

Pieniä peltoja

Ahvenanmaalla on viljelyksessä noin 14 000 hehtaaria peltoa. Se on yhdeksän prosenttia saarten maapinta-alasta.
Saarella on noin tuhat maatilan määritelmän (yli yksi hehtaari peltoa) täyttävää tilaa. Aktiivista maataloustuotantoa harjoittaa 700 tilaa.
Kooltaan tilat ovat keskimäärin pienempiä kuin Manner-Suomessa. Keskimääräinen pinta-ala on 19 hehtaaria, kun se mantereella on 28 hehtaaria.
Peltojen keskikoko Ahvenanmaalla on noin yksi hehtaari.
Kasvinviljelytiloja on 65 prosenttia tiloista.
Peltoalasta runsas kolmannes on viljalla, hieman pienempi osuus nurmella. Loppu jakautuu erikoiskasvien kesken.
Tärkeimmät erikoiskasvit ovat sokerijuurikas, peruna ja puutarhakasvit. Niiden merkitys on saarten maataloustuotannossa suuri.

Parempi sato

VARMISTA KOTIELÄINTEN TERVEYS EDULLISESTI LANNOITESELEENILLÄ

KASVU OHJELMA

Karjatilan Kasvuohjelma suosittelee seleenipitoisia lannoitteita

Lannoiteseleeni on vaivaton tapa huolehtia eläinten hyvinvoinnista. Kotoisen rehun kautta seleeni on jatkuvasti eläimen saatavilla.Tiesitkö, että lehmää kohden lannoiteseleenin kustannus on ainoastaan 10 eur/vuosi? Tutustu Agrimarketin seleenipitoisten Yara-lannoitteiden laajaan valikoimaan.

katso myös www.seleeni.fi

Katso koko Kasvuohjelma: www.agrimarket.fi

AGRI MARKET

Siitospässien hintataso nousussa

Lampureista on tulossa yhä laatutietoisempia hyvien siitospässien valinnassa.

”Pässihuutokaupan parhaista eläimistä oltiin valmiita maksamaan hyvin ja osasta käytiin kovaakin kisaa”, kotieläinasiantuntija **Milla Alanco** Pro Agria Etelä-Pohjanmaasta kertoo.

Hintataso on hänen mukaansa selvästi nousussa. Kovin hinta, 660 euroa, maksettiin **Veli Aholan** kasvattamasta texelpässistä. Hyvin lähelle sitä ylsi myös paras suomenlammaspässi, josta maksettiin 650 euroa.

Liharotuisten keskihinnaksi tuli 501 euroa ja valkoisten suomenlampaiden keskihinnaksi 468 euroa.

Esimerkiksi Ruotsin hintoihin on kuitenkin vielä matkaa. Siellä huutokaupan kalleimmat pässit kipusivat tänä syksynä noin kahteen tuhanteen euroon.

Perinteinen pässihuutokauppa järjestettiin viime viikonloppuna Ilmajoella. Huutokaupan 35 pässistä uudelle omistajalle siirtyi 24.

Alancon mielestä yllättävää oli, että mustat suomenlammaspässit jäivät kaikki myymättä. ”Värillisiä oli paljon tarjolla ja niitä myös kysellään välillä.”

Ruskeat pässit myytiin yhtä lukuunottamatta.

Huutokauppa ja siellä lounaaksi myyty lähilammas kokosivat paikalle lampurien lisäksi runsaasti myös muuta yleisöä.

TERHI TORIKKA

Sikarutto leviää Kaukasuksella

Ukrainasta on löytynyt afrikkalaista sikaruttoa. Löydön perusteella YK:n ruoka- ja maatalousorganisaatio FAO varoittaa, että tauti on todennäköisesti pesiytynyt vahvasti Kaukasuksen alueelle ja uhkaa myös naapurimaita.

Erityisen riskialttiina FAO:n tiedotteessa mainitaan Moldova, Kazakstan ja Latvia. Niissä sikoja kasvatetaan paljon perheviljelmillä ja tautisuojaus on usein heikkoa.

Ukraina on nopeasti tuhonnut tartunnan saaneet siat ja määrännyt alueen karanteeniin. Lisäksi maa on maksanut tuottajille korvauksen tuhotuista sioista.

Taudin epäillään leviävän eläimille syötettyjen ruuantähteiden mukana. Vapaina kulkevat eläimet voivat myös löytää maasta jätteitä, joissa on tartunnan aiheuttajia.

FAO suosittelee edelleen, että eläinten ruokkiminen jätteillä kiellettäisiin tiukasti.

FAO:n mukaan jäteruokinta on aiheuttanut Venäjällä 97 prosenttia uusista tartunnoista. Ensimmäisinä tartunnan saavat yleensä pienet ”takapihasikalat”.

MT

Parhaita lannankäsittelyratkaisuja etsitään kilpailussa

Baltic Manure -hanke on taas käynnistänyt kilpailun parhaiden lannankäsittelytekniikoiden löytämiseksi.

Palkittavan teknologian tulee olla markkinointivalmis ja auttaa vähentämään lannasta aiheutuvia päästöjä, lisätä ravinteiden käyttökelpoisuutta tai helpottaa lannan käyttämistä energiana.

”Kannustan suomalaisia teknologiankehittäjiä osallistumaan kilpailuun. Tämä on erinomainen tapa tehdä osaamistaan tunnetuksi koko Itämeren alueella”, hankkeen koordinaattori, teknologiajohtaja **Markku Järvenpää** MTT:stä sanoo.

Hakemusten viimeinen jättöpäivä on 1. lokakuuta. Hakulomake löytyy osoitteesta *www.balticmanure.eu*. Viime vuonna palkinnon voitti ruotsalaisen Biotainin lannankäsittelyjärjestelmä Splitbox-Agri.

SATU LEHTONEN